

CEREMONIAŁ ZERZEŃSKI

LITURGIA BISKUPIA WZORCOWA

*Wskazania dla Służby Liturgicznej
Parafii Wniebowzięcia N. M. P. w Zerzniu*

OBRZĘDY WSTĘPNE

1) Procesja wejścia

Przed procesją wejścia posługujący ustawiają się w następującym porządku:

1. *Ministranci kadzidła*
2. *Ministrant krzyża i ministranci światła*
3. *Pozostali posługujący*
4. *Lektor niosący ewangeliarz*
5. *Kapłani koncelebrujący i celebrans*
6. *Ceremoniarz*
7. *Posługujący do mitry i pastorału (i księgi)*

Przed wyruszeniem procesji, na komendę ceremoniarza, następuje zasypanie kadzidła przez głównego celebransa.

Po dojściu do ołtarza ministranci kadzidła czynią skłon głowy i ustawiają się obok ołtarza, a ministranci światła i krzyża czynią przed ołtarzem skłon głowy i udają się do zakrystii (ministrant niosący krzyż ustawia go przy ołtarzu).

Pozostali posługujący przyklękają kolejno po dwóch i rozchodzą się na wyznaczone im miejsca.

Lektor z ewangeliarzem po dojściu do ołtarza czyni skłon głowy, idzie za ołtarz, skłania się w stronę ołtarza i kładzie na nim ewangeliarz.

Kolejno podchodzą kapłani, przyklękają przed ołtarzem, a następnie całują ołtarz i zajmują swoje miejsca.

Na końcu podchodzi główny celebrans; ceremoniarz odbiera pastorał i mitrę, które przekazuje wyznaczonym ministrantom, po czym biskup wykonuje głęboki ukłon przed ołtarzem, całuje ołtarz i podchodzi do ministrantów kadzidła.

2) Okadzenie ołtarza

Następuje zasypanie kadzidła, po którym celebrans okadza ołtarz obchodząc go dokoła.

Po oddaniu kadzielnicy ministrantowi kadzidła, idzie do miejsca przewodniczenia.

Ministranci kadzidła wracają do zakrystii przed ołtarzem. Przechodząc przed nim czynią skłon głowy.

3) Rozpoczęcie Mszy Świętej

Do celebransa podchodzą ministranci księgi i mikrofonu z mszałem – ministrant mszału ustawia się po lewej stronie celebransa, ministrant mikrofonu po prawej i czynią skłon głowy (zawsze na początku i końcu danego obrzędu).

Ceremoniarz przekłada strony w mszale, jeśli jest to potrzebne (i podaje kartkę z intencjami Mszy świętej).

4) Pozdrowienie

Celebrans rozpoczyna liturgię znakiem krzyża i pozdrowieniem, a także ewentualnym wprowadzeniem w treść Mszy Świętej, po których następuje akt pokuty.

5) Kolekta

Podczas hymnu *Chwała na wysokości* (jeśli przewidziany) ministranci księgi i mikrofonu mogą na chwilę oddalić się od celebransa i wrócić na *Kolektę*. Po hymnie następuje modlitwa kończąca obrzędy wstępne – *Kolekta*, po której biskup siada i otrzymuje od ceremoniarza mitrę, a ministranci mszału i mikrofonu czynią ukłon w stronę biskupa i wracają do zakrystii.

LITURGIA SŁOWA

1) Czytania i psalm

Po kolekcie lektor (lub inna osoba) wyznaczony do czytania podchodzi do ambony i odczytuje I czytanie. Po I czytaniu zostaje odśpiewany psalm (przez lektora, organistę lub inną wyznaczoną osobę).

Po psalmie następuje II czytanie.

Przy wykonywaniu czytań należy pamiętać, by między nimi następowały chwile ciszy sprzyjające rozważaniu usłyszanego Słowa.

2) Ewangelia

Po drugim czytaniu (podczas akłamacji *Alleluja* lub innego śpiewu zależnie od okresu liturgicznego) ministranci światła i ministranci kadzidła między nimi wychodzą przed ołtarz, czynią skłon głowy i ministranci kadzidła podchodzą do miejsca przewodniczenia, gdzie klękają przed celebransem, który dokonuje zasypania.

Koncelebrans, który ma głosić Ewangelię, głęboko pochyla się przed celebransem i prosi go o błogosławieństwo.

Wtedy biskup, po zdjęciu mitry, wstaje i otrzymuje pastorał.

Następnie ministranci kadzidła wraz z kapłanem odczytującym Ewangelię wychodzą na środek prezbiterium, kapłan bierze Ewangeliarz, po czym skłaniają się w stronę ołtarza i podchodzą do ambony (ministranci kadzidła ustawiają się za kapłanem – turyferariusz po lewej stronie kapłana).

W tym samym momencie przed amboną ustawiają się ministranci światła (przy jej krańcach, zwróceniu ku sobie). Przed odczytaniem Ewangelii, kapłan okadza ewangeliarz.

3) Przeniesienie Księgi Ewangelii

Po odczytaniu Ewangelii kapłan czytający Ewangelię przekazuje ewangeliarz biskupowi, który błogosławi nim lud i przekazuje kapłanowi lub lektorowi ewangeliarza, który wraz z ministrantami kadzidła ustawia się przed ołtarzem, między ministrantami światła (którzy w tym czasie ustawiają się przy krańcach ołtarza). Wszyscy razem czynią skłon głowy i wychodzą do zakrystii lub zanoszą Księgę Ewangelii w inne stosowne miejsce. Kapłan czytający Ewangelię wraca na swoje miejsce. W tym czasie chór może wykonać aklamację *Alleluja*. Biskup przyjmuje mitrę i pastorał, po czym podchodzi do ambony i głosi homilię.

4) Wyznanie wiary i modlitwa powszechna

Po homilii celebrans wraca na miejsce przewodniczenia, gdzie podchodzą do niego ministranci księgi i mikrofonu (z tekstem modlitwy powszechnej) i czynią skłon głowy. Biskup zdejmuje mitrę, oddaje pastorał i wstaje. Następuje *Wyznanie wiary* (jeśli przewidziane), po którym celebrans rozpoczyna modlitwę powszechną, której wezwania odczytuje z ambony wyznaczony do tego lektor. Po wszystkich wezwaniach biskup wypowiada końcową formułę modlitwy, otrzymuje mitrę i siada, a ministranci księgi czynią skłon głowy i wychodzą do zakrystii.

{W przypadku tzw. Mszy Świętych obrzędowych, podczas których np. udziela się Sakramentu Chrztu Świętego, po homilii następuje ten obrzęd i w niektórych przypadkach pomija się modlitwę powszechną, co jest dokładnie określone przy opisie każdego z obrzędów.

W takim przypadku ministranci księgi i mikrofonu usługują celebransowi przy obrzędzie z mikrofonem i rytuałem danego obrzędu}

LITURGIA EUCHARYSTYCZNA

1) Przygotowanie darów

Po modlitwie powszechnej wyznaczony posługujący z mszałem i ministrant (ministranci) ołtarza z paramentami liturgicznymi podchodzą jednocześnie za ołtarz, czynią w jego kierunku skłon głowy i przygotowują go – ministrant mszału ustawia na ołtarzu mszał i mikrofon, a ministrant niosący kielich rozkłada na ołtarzu korporał i ustawia na nim naczynia liturgiczne; czynią razem skłon głowy i odchodzą. Biskup podchodzi do ołtarza i oddaje mitrę. Po błogosławieństwie nad chlebem jeden z ministrantów ołtarza podchodzi do celebransa z ampułkami.

2) Okadzenie

Ministranci kadzidła wychodzą przed ołtarz, czynią w jego kierunku skłon głowy i podchodzą do celebransa, przed którym czynią skłon głowy.

Po zasypaniu kadzidła ministrant przekazuje kadzielnicę celebransowi, który okadza dary ofiarne, krzyż i ołtarz. Po okadzeniu celebrans oddaje kadzielnicę ministrantowi, który okadza celebransa trzema rzutami kadzielnicy (w jednym kierunku), po czym ministranci kadzidła czynią w kierunku biskupa skłon głowy. Następnie ministranci kadzidła wychodzą przed ołtarz, czynią skłon głowy i turyferariusz okadza lud trzema rzutami kadzielnicy (najpierw w przód, następnie w lewą i w prawą stronę), po czym czynią skłon głowy w stronę ludu, w stronę ołtarza i wracają do zakrystii.

3) Lavabo – obmycie rąk

Po okadzeniu celebransa, do ołtarza podchodzą ministranci z dzbankiem wody i ręczniczkiem, za pomocą

których celebrans obmywa ręce. Zarówno przed obmyciem jak i po nim, czynią pokłon w stronę biskupa.

4) Modlitwa eucharystyczna

Po *modlitwie nad darami* ceremoniarz zdejmuje biskupowi piuskę i umieszcza na przygotowanej tacy.

Podczas aklamacji *Święty* przed ołtarz wychodzi turyferariusz, czyni skłon głowy i klęka przed ołtarzem wraz ze wszystkimi wiernymi lub od razu po przyjściu przed ołtarz. Podczas ukazania Ciała i Krwi Pańskiej okadza Je trzema rzutami kadzielnicy.

Po *aklamacji po przeistoczeniu* turyferariusz wstaje, czyni skłon głowy, i wraca do zakrystii.

{Przy większej liczbie koncelebransów, podczas aklamacji *Święty* dwaj ministranci wychodzą przed ołtarz, czynią skłon głowy i z obu stron ołtarza podchodzą do koncelebransów, którym rozdają *teksty modlitw eucharystycznych*, a następnie idą przed ołtarz, czynią skłon głowy i wracają na swoje miejsce. Książeczki odbierają po *doksologii końcowej (Przez Chrystusa...)* tak, jak je rozdawali z tą różnicą, że przyklękają przed ołtarzem.}

Ministranci insygniów nie przyjmują pozycji klęczącej.

5) Komunia święta

Ceremoniarz ogłasza z ambony porządek przyjmowania Komunii Świętej, jeśli jest taka potrzeba.

Posługujący wyznaczeni do wzięcia pateny biorą je z kredensu (jeśli do niego przechodzą przed ołtarzem, przyklękają przed nim) i przyjmują Komunię Świętą w prezbiterium lub jako ostatni po zakończeniu udzielania Komunii.

6) Puryfikacja

Po zakończeniu udzielania Komunii świętej i powrocie do prezbiterium, biskup oddaje naczynie innemu kapłanowi, sam zaś wraca na miejsce przewodniczenia. Tam podchodzą do niego ministranci z vasculum i puryfikaterzem (jeśli biskup uprzednio nie oczyścił rąk) oraz ceremoniarz niosący tackę z piuską, którą podaje biskupowi. Po oddaniu celebransowi czci przez pokłon klękają.

W tym samym czasie jeden z ministrantów ołtarza przynosi kapłanowi puryfikującemu naczynia liturgiczne ampułkę z wodą, którą wlewa w odpowiedniej ilości do kielicha lub puszki. Inny ministrant ołtarza zabiera z ołtarza pateny, jeśli się na nim znajdują, i chowa w kredensie. Po puryfikacji ministrant ołtarza może (*złożyć i*) zabrać kielich z ołtarza na kredens.

7) Modlitwa po Komunii

Po zakończeniu puryfikacji (pod koniec pieśni) ministranci księgi i mikrofonu z mszałem podchodzą z mszałem do miejsca przewodniczenia i kłaniają się biskupowi. Z mszału celebrans odmawia *modlitwę po Komunii*. Ceremoniarz zakłada biskupowi mitrę.

OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

1) Ogłoszenia (*jeśli są przewidziane*)

Po *modlitwie po Komunii*, jeśli są przewidziane ogłoszenia celebrans odczytuje je z miejsca przewodniczenia, z kartki otrzymanej od ceremoniarza. Może je także odczytać inny kapłan. Podczas ogłoszeń ministrant księgi trzyma mszał nieco niżej – zamknięty.

2) Błogosławieństwo

Po podaniu ogłoszeń ceremoniarz odbiera od celebransa kartkę z ich treścią (jeśli to biskup je czytał) i podaje pastorał, a ministrant księgi otwiera mszał na uroczystych błogosławieństwach, jeśli są przewidziane.

Przed rozpoczęciem formuły błogosławieństwa ministranci światła ze świecami i ministrant krzyża z krzyżem procesyjnym, który bierze sprzed ołtarza, wychodzą w głąb nawy głównej (ministrant krzyża między ministrantami światła) na taką odległość, aby między nimi a prezbiterium zmieścili się wszyscy posługujący, po czym odwracają się w stronę ołtarza. Kapłan celebrujący udziela błogosławieństwa i wypowiada formułę rozesłania *Idźcie w pokoju Chrystusa*.

3) Procesja wyjścia

Po rozesłaniu ludu biskup całuje ołtarz w mitrze i z pastorałem w ręku.

W tym samym momencie wszyscy posługujący obecni w prezbiterium (poza ministrantami mszału i mikrofonu, którzy bezpośrednio po rozesłaniu wychodzą do zakrystii) wychodzą przed prezbiterium i ustawiają się w dwóch rzędach za ministrantami światła od strony ołtarza, twarzą do ołtarza. Na samym końcu do posługujących dołącza celebrans. Za nim schodzą ministranci insygniów i ustawiają się nieco z boku.

Gdy wszyscy posługujący zajmą swoje miejsca, wraz z celebransem przyklękają, odwracają się i w szyku procesyjnym idą do zakrystii. Za biskupem idzie ceremoniarz z ministrantami insygniów (tak samo, jak w procesji wejścia).

4) W zakrystii – zakończenie posługi

Po dojściu do zakrystii ministranci światła i krzyża ustawiają się w miejscu widocznym tak, aby wszyscy posługujący mogli oddać pokłon krzyżowi na komendę ceremoniarza. Po pokłonie krzyżowi na komendę ceremoniarza posługujący kłaniają się celebransowi, po czym następuje modlitwa po Mszy świętej.

Obowiązkiem każdego posługującego jest pomoc ceremoniarzowi w uporządkowaniu używanych paramentów i szat liturgicznych.